

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

30. An stando in opinione, quod requirantur tres Epicopi de jure divino in consecratione Episcopi, possit in casu necessitatis super hoc Papa dispensare? Et observatur, quod quando consecratio fi ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

RESOL. XXX.

An stando in opinione, quod requirantur tres Episcopi de iure diuino in Consecratione Episcopi, possit in casu necessitatis super hoc Papa dispensare?

Et obseruatur, quod quando Consecratio fit ex commissione ab vno Episcopo adhibendos simul esse ex eadem commissione alios duos Presbyteros, loco Episcoporum, qui non sunt. Ex part. 12. tractatu 1. Resol. 30.

§. 1. **N**egatiuum sententiam docet Castrus Palus tom. 4. tractat. 27. punct. 14. numero 13. vbi sic ait: Existimo Consecrationem Episcopi, ita necessariò à tribus Episcopis faciendam esse, vt nequeat Pontifex in hac parte dispensare, & vni tantum Consecrationem committere; vti videntur docere Henricus lib. 10. cap. 24. §. 1. Paulus Comitulus in respons. moralium, lib. 1. quest. 48. numero 23. Marc. Anton. Genuens. in praxi Curia Archiepisc. Neapol. cap. 70. numero 16. Barbol. de potestate Episcopi, allegat. 2. numero 45. Moueatur quia Pontifex nequit dispensare in forma, vel materia Sacramentorum: at Consecrationis Episcopalis materia, non est tantum vnus Episcopi manus impositio, sed plurius, vti constat ex illo ad Timoth. 4. impositionem manuum Presbyterij, iuncta communi Doctorum explanatione. Ob quam causam superius diximus; etsi forma huius Sacramenti, quæ ab vno Episcopo profertur non satis ex se effectum illius exprimebat, ex impositione manuum plurius Episcoporum sufficientem expressionem accipere. Deinde testimonia Anacleti, Damasi, aliorumque Pontificum non solum probant tres Episcopos esse Ministros ordinarios Episcopalis Consecrationis, sed esse omnino necessarios, sicuti Sacerdos est necessarius Minister Consecrationis; aliàs si ex commissione vnus tantum esse posset, Pontifices decedentes debere necessariò tres adesse addere tres Episcopos, vt ordinarium Ministrum, sicuti de Sacramento Confirmationis loquuntur. Quæ autem aduersus hanc doctrinam Vasquez, in fauorem suæ sententiæ adduxit, leuia sunt Primum namque, & secundum argumentum probarent, non solum Ministrum ex delegatione, sed ordinarium esse posse vnicum, vel duos Episcopos. Quapropter ad primum dicendum est, cum Canon. Apostolicus & Clemens exoptulant pro Consecratione Episcopi duos, vel tres, supponunt Metropolitanum cum illis adesse debere, iuxta textum in capit. Archiepiscopus, de tempor. ord. Ad locum adductum ex lib. 8. respondeo, plura in illo libro contineri infirmæ authoritatis. Ad secundum, nego illum, qui à duobus Episcopis fuit per vim ordinatus, denuò ordinandum non esse: neque obstat vti Concilium nomine constitutionis: id enim factum est, quia simul cum ordinatione iurisdictioni ei erat concedenda. Tertium, quod difficilius est, probaret optimè intentum, nisi, vt bene aduertit Coninch. disputat. 20. dubitat. 9. numero 92. locus ille mendosus esset, vt colligitur, tum ex pluribus, quæ in illa responsione referuntur, quæque censum imperfectum præstant; tum ex tenore, quo refertur eadem responsio in operibus Diui Gregorij in fin. lib. 12. Epist. Registrari: ibi enim dicitur: [Et quidem etiam in Anglorum Ecclesia, in qua adhuc solus sic Episcopus inuenitis ordinare Episcopum non aliter nisi cum Episcopis potes. Nam quando de Galliis Episcopi veniunt, illi in ordinationem Episcopis testes ibi adstant.] Non igitur colligi potest Gregorium

dispensasse, vt Augustinus solus Consecrationem Episcoporum præstaret. Hucque Palus & alij, vt D. Antoninus, Syluester, quos citat Solorzano de Indiarum, tom. 2. lib. 3. cap. 6. numero 35. & Leander vbi infra. Sed ego puto non esse diuidendum à sententia Vasquez, quam nouissime tenet doctissimus Lambert. in 3. part. D. Thoma, 6. de Sacrament. Ordinis, artic. 1. propositione vltima, vbi sic ait: [Pro ordinando aliquo in Episcopum, ita tres Episcopi iure diuino requiruntur, vt tamen ex dispensatione Summi Pontificis vni tantum Episcopo, vel duobus tantum Episcopis, vel vni tantum Episcopo cum duobus Abbatibus infulatis, loco reliquorum duorum Episcoporum, possit Episcopus Ordinationi committi. Probatur ex S. Clemente lib. 8. Constitutionum Apostolicarum, cap. 27. & ex eo quod Sanctus Gregorius dispensauit cum Sancto Augustino in Angliam misso, vt quando solus ibi esset Episcopus, solus etiam ibi ordinaret Episcopum donec plures essent; & hoc videtur dicendum fuisse factum ab Apostolis, quando post diuisionem primos Episcopos constituerunt iis in locis, quibus Euangelium prædicabant, & pro hac re aliquot dispensationes refert.] Henricus de Sacram. Ordinis cap. 24. Ita ille.

2. Dicendum est igitur, quod Christus Dominus ita instituit hoc Sacramentum, vt voluerit esse de substantia, & necessitate illius, fieri à tribus Episcopis quando ita fieri possit, quando autem non, vt fieret à duobus, vel ab vno solo Episcopo: ex commissione, aut determinatione Ecclesiæ, vel Summi Pontificis. Ex quo fit, vt Ecclesiæ nec mutet materiam nec formam nec Ministrum fructus Sacramenti, quando consecratio Episcopi fit ex commissione, aut determinatione Papæ, ab vno tantum, vel duobus Episcopis; sed tantum pro necessitate temporum, disponit materiam, formam & Ministros huius Sacramenti, iuxta formam à Christo acceptam.

3. Probari etiam potest hæc opinio primò à simili: nam non minus iure diuino, & ex Christi Domini institutione Episcopus est Confirmationis, & Ordinis Minister; quam tres Episcopi sint Episcopalis Consecrationis Ministri: sed urgente necessitate potest Pontifex committere facultatem confirmandi & ordinandi non Episcopo; ergo etiam poterit vni soli Episcopo committere facultatem consecrandi alium Episcopum.

4. Secundo, hoc idem probatur exemplo Apostolorum, qui in multis ciuitatibus, sic Christo; aut eius Vicario dispensare, absque interuentu aliorum Episcoporum, qui tunc non erant, per se ipsos solos, & singulos Episcopos ordinabant.

5. Tertio, hoc idem fatendum est Sancti Iacobi consecratione, quid dum fuit à D. Petro, Ioanne, & alio Iacobo Episcopus Ierosolymitanus consecratus, quæri potest de ipso Iacobo, & Ioanne à quibus aliis fuerint Episcopi consecrati. Sic dicas à Christo Domino fuisse Episcopos consecratos, dum eos Apostolos instituit, cum Episcopi sint Apostolorum successores, etiam ego dicam ipsam S. Iacobum fuisse à Christo in Apostolorum numerum cooptatum & ita, vel in Consecratione non egnisse, vel eandem reliquis Apostolis fuisse necessariam, quare ad hoc denegandum erit, sanctum Ioannem, & alium Iacobum à D. Petro fuisse consecratos, deinde omnes tres Iacobum cognomento Iustum, in Episcopum Hierosolymitanum ordinasse, vt etiam bene docet Ioan. de Turrecrem. lib. 2. Summa, de Eccles. cap. 32. & Card. Bellarm. lib. 1. de Rom. Pont. cap. 23. Ex quo sequitur verum esse, quod dicebamus, urgente necessitate, qualis esset Episcoporum penuria; posse Pontificem

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Ref. 61. § Sed quidquid. & lege hic inf. Ref. 47. signanter à §. Sed aduersus. & ex Ref. 59. §. Quæ interueniendo. & lege Ref. hac sequentem.

Pontificem sine tribus Episcopis, duobus solum, vel etiam vni consecrationem demandare, vt de facto fecisse Petrum demonstratum iam fuit. Et ita hanc sententiam me citato tenet Leander de Sacram. tom. 2. tract. 6. cap. 6. quest. 4. vbi citat Henriquez, Marchinum, Solorzanum, Machadum, & alios, quibus addo Franciscum de Lugo de Sacram. theore. 7. excep. 9. Martinon de Sacram. tom. 2. disp. 67. sect. 2. num. 1. Bernal de Sacram. disp. 9. sect. 2. num. 9. & Dicastillum de Sacram. tom. 1. tr. 7. disp. 1. dub. 18. n. 166. qui obseruat, quod quando consecratio fit ex commissione ab vno Episcopo, adhibendos simul esse ex eadem commissione alios duos Presbyteros loco Episcoporum, qui non sunt; putant enim Ministerium ordinationis, qui est Ordinarius, esse ordinatum totius ordinationis; & qui potest esse ex commissione totius ordinationis a primo gradu, vique ad vltimum, & ex alio capite nullam esse indecentiam quod Episcopus qui est superior simplicis Sacerdotis consecratur, & benedicatur a simplicibus Sacerdotibus, non vt a principalibus Ministris, sed vt a minus principalibus, & ex commissione Pontificis, quorum verborum sensus satis est obscurus. Hoc autem magna ex parte gratis dicitur: neque enim ex aliquo capite probatur esse adhibendos alios Sacerdotes simplices; cur enim non poterit id facere, si Pontifex committat, solus Episcopus sine Presbyteris? & vnde probant hos esse necessarios.

RESOL. XXXI.

Exemplis demonstratur Pontifices sapienter super numero Episcoporum in consecratione Episcopi dispensasse. Ex part. 12. tract. 1. Res. 31.

assistan se pueda celebrar la Consecracion del Obispo nuevo.] Ita ille. Vide etiam Leandrum de Sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 6. quest. 4. & Martinon de Sacram. tom. 2. disp. 67. sect. 2. num. 2. vbi sic ait: Denique licet ordinario tres Episcopi requirantur ad ordinandum aliquem in Episcopum, vt patet ex Epist. Aniceti Papae ad Episcopos Galliae, & ex Epist. Damasi Papae contra Corepiscopos; in quo differt illius ordinatio ab ordinatione Sacerdotis, & aliorum Ordinum inferiorum, qui ab vno Episcopo conferri possunt: Probabilis tamen est vnicum Episcopum saltem ex commissione Summi Pontificis sufficere posse. Qua de re vide Turrianum lib. 1. pro Canonibus Apostolorum. cap. 22. ante medium; Vasquez disp. 243. cap. 6. Aegidius Coninch disp. 20. dub. 9. num. 92. & Henriquez lib. 10. de Ordine. cap. 14. vbi testatur Gregorium XIII. hanc facultatem concessisse Patriarchae Aethiopiae a Societate Iesu, idque in India, & Iaponia saepe factum esse. Solet etiam ad idem confirmandum adduci exemplum S. Gregorij Magni, qui dicitur id permisisse August. Cantuariensi Episcopo a se misso in Angliam, provt habetur inter eiusdem Gregorij decreta in responsionibus ad Augustini interrogationes cap. 8. qui extant inter eius opera lib. 12. Registra Epist. 31. Idque significant prima illius responsionis verba quiddam dicat Aegidius Coninch loc. sup. cit. Nam August. interroganti vtum propter nimiam distantiam, & difficultatem habendi plures Episcopos posset vnus solus Episcopum ordinare? & sic respondet S. Gregor. Et quidem in Anglorum Ecclesia, in qua adhuc solus tu Episcopus inueniris ordinare Episcopum, non aliter, nisi sine Episcopis potes. Addit vero, vt si aliquando de Galliis Episcopi veniant, illos sibi adiungat; & vt quando in ipsa Anglia Episcopi in locis satis propinquis fuerint constituti: non fiat Episcopalis ordinatio sine aggregatis tribus, vel quatuor Episcopis. Ita Martinon.

RESOL. XXXII.

An Pontifex, si concedat absque iusta causa Episcopo vt possit consecrari absque aliis Episcopis, sit non solum illicita, sed inualida? Idem est de commissione facta simplici Sacerdoti, vt conferat Sacramentum Confirmationis. Ex part. 12. tract. 1. Res. 32.

§. 1. Circa praesentem quaestionem videtur philosophandum sicut de commissione facta simplici Sacerdoti, vt conferat Sacramentum confirmationis, vt obseruat Dicastillus de Sacram. tom. 1. tr. 3. disp. vnica, dub. 11. num. 111. Afferunt igitur aliqui, quod vt licite Pontifex committat hanc administrationem simplici Sacerdoti; necessaria sit causa vtgens, & grauis; tamen, vt valide committat, non videtur necessarium. Id quod probant Henriquez lib. 3. cap. 6. num. 4. Suarez disp. 26. sect. 2. Coninch ad cit. art. 11. num. 110. Layman 1. super capitulo 6. n. 1. in fin. quia non est illa proprie dispensatio, sed commissio potestatis secundum Christi institutionem, ita vt voluerit Christus, quod Minister huius Sacramenti ordinarius, & ex officio esset Episcopus; extraordinarius autem & ex commissione Summi Pastoralis Ecclesiae posset esse simplex Sacerdos.

2. Sed in hoc aliqui philosophantur existimant sicut plerique philosophantur in modo relaxandi vota, quem seruari debet Superior, vt valide relaxet, nempe quod sicut ibi ideo non valet relaxatio, seu dispensatio Superioris sine causa sufficienti, saltem probabiliter, & quae sit humano more talis existimata; quia scilicet, quamuis Deus commiserit Superiori (saltem supremo Pastori, & per illum ceteris) potestatem

Sup. hoc 66
firmationis
Sac. in to. 3.
tr. 1. Res. 17

§. 1. Probatur hoc ex Gregorio Papa: nam Augustino ab ipso in Angliam ad illius Regni conversionem misso facultatem concessit vt ipse solus vnus, aut alter Episcopum ordinaret; imposterum vero a tribus Episcopis ordinarentur vt Paulinus, & Syluester locis citatis referunt, & habetur inter eiusdem Gregorij decreta in responsionibus ad Augustini interrogationes cap. 8. quae sunt inter eius opera. Item Gregorius XIII. eandem facultatem concessit Patriarchae Aethiopiae qui erat a Societate Iesu teste Henriquez lib. 3. de Ordine, cap. 24. qui testatur idem factum fuisse saepe in India, & Iaponia, & hoc privilegium concessum fuisse Prouinciis Indiarum testatur etiam Machadus, tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 2. docum. 6. num. 4. & 5. vbi sic ait, [El tercero requisito es que assistan ala Consecracion cierto numero de Obispos. Para cuya inteligencia se ha de advertir, que antiguamente era necesario que para el acto de la Consecracion de vn Obispo assistiesen el Metropolitano, todos los Obispos provinciales, o por lo menos por cartas dissen fu consentimiento. Despues por Derecho comun se dispuso, que solamente assistiesen tres Obispos a conegrar al nuevo Obispos. La mayor dificultad desta materia consiste en aueriguar, si el Pontifice podrá dispensar en este numero de Obispos, que como hemos dicho son necesarios para conegrar al nuevo Obispo. Algunos son de parecer que on fundados en que por derecho diuino es de necesidad del; acto de la Consecracion, que interuengan en el tres Obispos, de tal modo, que iungan seria nula la consecracion si se celebrasse sin el dicho numero de Obispos. Si bien otros graues Autores afirman que puede el Pontifice dispensar en el dicho numero de Obispos, como vemos que ha dispensado Pio V. en las Indias; para que con solo vn Obispo y dos Dignidades, o Canonicos que la